

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF

GRŴP LLYWIO'R CABINET AR FATERION Y GYMRAEG

10 HYDREF 2018

RHESTR O ENWAU LLEOEDD SAFONOL CYMRU

ADRODDIAD CYFARWYDDWR MATERION IECHYD A DIOGELWCH Y CYHOEDD, A GWASANAETHAU CYMUNED MEWN TRAFODAETH Â'R AELOD PORTFFOLIO PERTHNASOL, Y CYNG. G. HOPKINS

Awduron: Wendy Edwards, Pennaeth Addysg yn y Gymuned (01443 744111)
Steffan Gealy, Rheolwr Gwasanaethau Cymraeg (01443 570002)

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 Diben yr adroddiad yw rhoi gwybodaeth i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg am y [Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru](#) a gafodd ei chyhoeddi gan Gomisiynydd y Gymraeg ym mis Gorffennaf 2018 (Atodiad 1), a chyfrifoldebau'r Cyngor mewn perthynas â hyn.

2. ARGYMHELLION

Dyma'r argymhellion i aelodau Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg:

- 2.1 Nodi cynnwys yr adroddiad;
- 2.2 Cytuno i argymhell bod y Cabinet yn cymeradwyo mabwysiadu'r enwau lleoedd sy'n berthnasol i Fwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a gafodd eu cyhoeddi yn Rhestr Comisiynydd y Gymraeg o Enwau Lleoedd Safonol Cymru;
- 2.3 Gan ddibynnu ar gymeradwyaeth y Cabinet, gofyn i swyddogion roi'r enwau lleoedd safonol Cymru ar waith wrth weinyddu busnes Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ar y cyd â Pholisi a Gweithdrefnau Diwygiedig ar gyfer Enwi Strydoedd a Rhifo Tai a gafodd ei gymeradwyo ym mis Tachwedd 2015.
- 2.4 Cytuno bod swyddogion yn parhau i gydweithio â swyddfa Comisiynydd y Gymraeg ar unrhyw argymhellion sy'n cael eu cynnig gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf mewn perthynas â'r Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru.

3. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 3.1 Mae Comisiynydd y Gymraeg yn gyfrifol am roi cyngor ar ffurfiau safonol enwau lleoedd Cymru i unigolion a sefydliadau o bob math. Mae'n pwysleisio pwysigrwydd mabwysiadu ffurflenni safonol ar gyfer gweinyddiaeth gyhoeddus, arwyddion, mapiau a pheiriannau chwilio ar-lein.
- 3.2 Er mai Awdurdodau Lleol sy'n gyfrifol yn y pen draw am benderfynu ar y ffurfiau maen nhw'n eu defnyddio, nod y Comisiynydd yw sicrhau cysondeb a chywirdeb o ran orgraff ledled Cymru. Mae Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru wedi ei pharatoi gan y Comisiynydd i gefnogi hyn.
- 3.3 Ysgrifennodd Comisiynydd y Gymraeg at Brif Weithredwr Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ym mis Gorffennaf gan dynnu sylw at y Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru, a gafodd ei chyhoeddi ar wefan Comisiynydd y Gymraeg. Roedd y Comisiynydd wedi nodi y byddai'n dymuno i'r Cyngor fabwysiadu'r rhestr yma.
- 3.4 Gan mai Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am arwyddion ar briffyrdd a thraffyrdd, mae'n bwysig bod Awdurdodau Lleol yn cytuno ar ffurfiau safonol enwau lleoedd Cymru er mwyn osgoi dryswch.

4. CEFNDIR

- 4.1 Yn dilyn ymgyrchoedd yn y 60au, cafodd adroddiad ei gomisiynu ar arwyddion ffyrdd dwyieithog. Ym mis Awst 1972, cafodd adroddiad Arwyddion Ffordd Ddwyieithog ei gyhoeddi gan Bwyllgor Swyddogol a gafodd ei greu gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru ar y pryd. O ganlyniad i'r adroddiad, derbyniodd Llywodraeth y DU argymhelliad y Pwyllgor i godi arwyddion ffyrdd dwyieithog yng Nghymru, gan gytuno i sefydlu gweithdrefn benodol er mwyn penderfynu ar faterion sy'n ymwneud ag enwau lleoedd.
- 4.2 Cafodd system ei sefydlu yn y Swyddfa Gymreig i gynghori Awdurdodau Lleol, Swyddfa'r Post, yr Arolwg Ordnans a sefydliadau eraill ar ffurfiau enwau lleoedd safonol yn y Gymraeg. Cafodd pwyllgor parhaol ei sefydlu i fynd i'r afael â'r mater yma, sef y Pwyllgor Ymgynghori ar Enwau Lleoedd.
- 4.3 Cafodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru ei sefydlu ym 1999. Etifeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru, fel y bu, y Pwyllgor Ymgynghori ar Enwau Lleoedd o'r Swyddfa Gymreig. Ym mis Hydref 2001, penderfynodd Llywodraeth Cynulliad Cymru i drosglwyddo gwaith y Pwyllgor i Fwrdd yr Iaith Gymraeg. Felly, cyfrifoldeb y Bwrdd oedd sicrhau bod cyngor arbenigol, dibynadwy ar ffurfiau cywir enwau lleoedd Cymru yn dal i fod ar gael i'r rheiny a oedd ei angen.
- 4.4 Sefydlodd y Bwrdd Dîm Safoni Enwau Lleoedd, a'i nod oedd cynnig cyngor ar ffurfiau enwau lleoedd yng Nghymru a materion eraill sy'n gysylltiedig ag enwau lleoedd.

- 4.5 Pan gafodd Bwrdd yr Iaith Gymraeg ei ddiddymu, cafodd y cyfrifoldeb am enwau lleoedd ei drosglwyddo i Gomisiynydd y Gymraeg, ac mae ei Swyddfa'n parhau â'r gwaith yma drwy'r Panel Safoni Enwau Lleoedd. Mae'r trefniant yma'n cael ei gydnabod yn fras yn strategaeth y Gymraeg 2012-2017 'Iaith fyw: iaith byw' Llywodraeth Cymru (t.49), ac yn ei rhaglen waith ar gyfer 'Cymraeg 2050', sef ei gweledigaeth ar gyfer cyrraedd y nod o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg (t.37).
- 4.6 Roedd y Panel Safoni Enwau Lleoedd yn ystyried ystyr, hanes a tharddiad enwau'r lleoedd, yn ogystal â'u defnydd presennol. Roedd y Panel hefyd yn dilyn canllawiau penodol i lunio ei argymhellion. Roedd y Panel yn cynnwys (ac yn parhau i gynnwys) Dr Dylan Foster Evans, Pennaeth Ysgol y Gymraeg ym Mhrifysgol Caerdydd; Gareth A. Bevan, cyn-ddarlithydd ym Mhrifysgol Bangor ac ymgynghorydd i'r Arolwg Ordnans; Yr Athro David Thorne (Cadeirydd), cyn Athro'r Gymraeg ym Mhrifysgol Cymru, Llanbedr Pont Steffan; Dr G. Angharad Fychan, Uwch-olygydd Geiriadur Prifysgol Cymru, Ysgrifennydd ac un o sylfaenwyr Cymdeithas Enwau Lleoedd Cymru; Yr Athro Emeritws Hywel Wyn Owen, cyn-gyfarwyddwr Canolfan Ymchwil Enwau Lleoedd, Prifysgol Bangor.
- 4.7 Mae hyn wedi sicrhau bod pob argymhelliad gan Gomisiynydd y Gymraeg wedi'i wneud ar sail ysgolheigaidd gadarn.
- 4.8 Mae'r mwyafrif o'r enwau lleoedd ar gyfer Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf sydd ar y Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru yn gyson â'r defnydd presennol. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd ychydig o awgrymiadau yn ddadleuol. Mae'r enwau sy'n ymwneud yn benodol â Rhondda Cynon Taf i'w gweld yn Atodiad 2.

5. SEFYLLFA BRESENNOL

- 5.1 Ar hyn o bryd mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf yn cadw Rhestr Tir ac Eiddo Lleol (LLPG) ddwyieithog. Mae'r LLPG yn caniatáu i adrannau fel Cynllunio, Priffyrdd a Chludiant ddefnyddio dull cyson wrth ymdrin ag enwau lleoedd wrth iddyn nhw gyflawni'u dyletswyddau priodol.
- 5.2. Yn ogystal â hyn, yn 2015, cymeradwyodd Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg bolisi diwygiedig ar gyfer Enwi a Rhifo Strydoedd sy'n cynnwys gofynion Rheoliadau Safonau'r Iaith Gymraeg (2015). Mae'r polisi diwygiedig yma yn nodi y dylid enwi a rhifo datblygiadau newydd a ffyrdd, lonydd neu strydoedd heb eu henwi sy'n bodoli eisoes yn Gymraeg yn unig, a dylai enwau newydd ar strydoedd fod yn ddwyieithog, naill ai drwy ychwanegu rhagddodiad/ôl-ddodiad perthnasol a/neu, mewn achosion pan fo prif elfen enw'r stryd yn Saesneg, rhoi cyfieithiad addas.
- 5.3 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf yn rhoi gwybod i'r holl gyrrff gofynnol statudol, gan gynnwys yr Arolwg Ordnans, am unrhyw enwau y mae'r Cyngor yn eu defnyddio. Mae'r wybodaeth yma, yn ei thro, yn cael ei bwydo i'r System Gwybodaeth Ddaearyddol/LLPG.

- 5.4 Mae'r mwyafrif o'r enwau lleoedd y mae Comisiynydd y Gymraeg yn eu hawgrymu yn gyson â'r LLPG presennol ar gyfer RhCT. Fodd bynnag, mae Comisiynydd y Gymraeg yn argymhell bod y Cyngor yn mabwysiadu fersiwn uniaith o Lanhari, Treorci a Chwmdâr, gyda'r nod o roi'r gorau i ddefnyddio 'Llanharry', 'Treorchy' ac 'Cwmdare' (yn y Saesneg). Efallai bydd argymhellion pellach yn cael eu cynnig yn y dyfodol ac os felly, bydd papur pellach yn cael ei gyflwyno i'r Grŵp Llywio.

6. CAMAU NESAF

- 6.1 Os yw Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg yn penderfynu mabwysiadu'r Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru, bydd swyddogion o'r adrannau perthnasol yn mynd ati i'w gweithredu.
- 6.2 Bydd swyddogion hefyd yn cydweithio ymhellach â Chomisiynydd y Gymraeg i sicrhau bod y Rhestr yn adlewyrchu'r defnydd presennol o unrhyw enwau lleoedd penodol.
- 6.3 Yn ogystal â hyn, bydd angen cydweithio ag Awdurdodau Lleol cyfagos er mwyn sicrhau cysondeb, yn arbennig o ran yr hyn sy'n ymddangos ar arwyddion ffyrdd.

7. GOBLYGIADAU O RAN CYDRADDOLDEB AC AMRYWIAETH

- 7.1 Mae Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg wedi cynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

8. YMGYNGHORI

- 8.1 Mae Cynghorwyr lleol wedi derbyn cadarnhad ysgrifenedig o'r newidiadau arfaethedig ac wedi derbyn gwahoddiad i gyflwyno sylwadau cyn dod i benderfyniad terfynol.

9. GOBLYGIAD(AU) ARIANNOL

- 9.1 Does dim goblygiadau ariannol sy'n gysylltiedig â'r adroddiad yma. Serch hynny, fe fydd costau ac adnoddau i'w pennu mewn perthynas â gweithredu'r Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru.

10. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 10.1 Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn rheoleiddio'r maes gwaith yma.

11. CYSYLLTIADAU Â BLAENORIAETHAU CORFFORAETHOL A CHENEDLAETHOL YNGHYD Â'R DDEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL

- 11.1 Mae'r Gymraeg yn thema drawstoriadol yn y Cynllun Corfforaethol ac yn effeithio ar yr holl flaenoriaethau corfforaethol gan fod angen i'r Cyngor gydymffurfio â'r Hysbysiad Cydymffurfio diwygiedig a gafodd ei gyhoeddi gan Gomisiynydd y Gymraeg ym mis Medi 2016 o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn ogystal â Strategaethau mewn perthynas â'r Iaith Gymraeg a gafodd eu cyhoeddi gan Lywodraeth Cymru.
- 11.2 Mae'r pwnc sy'n cael ei drafod yn yr adroddiad yma yn arbennig o berthnasol i nod rhif saith o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) - sef Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. Ei nod yw sicrhau bod gyda'r Gymraeg statws cyfartal i'r Saesneg yng Nghymru. Ei nod hefyd yw gwarchod treftadaeth Cymru trwy sicrhau bod enwau lleoedd Cymru yn cael eu cadw.
- 11.3 Mae Rhestr Comisiynydd y Gymraeg o Enwau Lleoedd Safonol Cymru yn gyson â'r pum ffordd o weithio gan y bydd yn cael ei gweithredu ledled Cymru dros nifer o flynyddoedd. Mae gwahanol sefydliadau wedi cydweithio arni ac mae ystod o ysgolheigion a Swyddogion y Cyngor wedi cysylltu â swyddfa'r Comisiynydd ac wedi sicrhau bod modd i'r Comisiynydd weld LLPG y Cyngor. Os caiff ei gweithredu, bydd yn atal dryswch trwy sicrhau defnydd cyson o enwau lleoedd ar draws holl ardaloedd Cymru gan ystod eang o gyrff, gan gynnwys Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Lleol. Lle mae achosion o ddadlau dros enwau, mae modd cynnal ymgynghoriad ehangach ag Aelodau Etholedig a/neu breswylwyr.

12. CASGLIAD

- 12.1 Er mwyn cynnal cysondeb o ran orgraff a chywirdeb ledled Cymru, mae Comisiynydd y Gymraeg wedi gofyn i Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (ynghyd ag Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru) fabwysiadu Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru. Mae'r Comisiynydd yn pwysleisio pwysigrwydd mabwysiadu ffurfiau safonol ar gyfer gweinyddiaeth gyhoeddus, arwyddion, mapiau a pheiriannau chwilio ar-lein.
- 12.2 Mae'r Rhestr o Enwau Lleoedd Safonol Cymru yn adnodd byw a fydd yn parhau i dyfu a datblygu, ac mae Comisiynydd y Gymraeg yn dymuno i Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf barhau i gydweithio yn y maes yma.

Atodiad 1 – Rhestr o enwau lleoedd sy'n ymwneud â Rhondda Cynon Taf

Aberaman	Aberaman	Anheddiad	SO0101	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074579997
Abercwmboui	Abercwmboui	Anheddiad	ST0299	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555661
Abercynon	Abercynon	Anheddiad	ST0895	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559780
Aberdâr	Aberdare	Anheddiad	SO0002	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074564919
Aber- nant	Aber-nant	Anheddiad	SO0103	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074578347
Aberpennar	Mountain Ash	Anheddiad	ST0499	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554561
Beddau	Beddau	Anheddiad	ST0585	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555657
Blaenclydach	Blaenclydach	Anheddiad	SS9893	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074549825
Blaen-cwm	Blaen-cwm	Anheddiad	SS9298	Rhondda Cynon Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074552786
Blaen-gwawr	Blaen-gwawr	Ardal	SO0001	Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/50kGazetteer/25101

Blaenllechau	Blaenllechau	Anheddiad	SS9997	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555296
Blaenrhondda	Blaenrhondda	Anheddiad	SS9299	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074565230
Bryn-cae	Bryn-cae	Anheddiad	SS9882	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/4000000074551652
Brynna	Brynna	Anheddiad	SS9883	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551656
Brynsadler	Brynsadler	Anheddiad	ST0280	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554921
Carnetown	Carnetown	Anheddiad	ST0794	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559775
Castellau	Castellau	Anheddiad	ST0586	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/50kGazetteer/45424
Cefnpennar	Cefnpennar	Anheddiad	SO0300	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074579996
Cilfynydd	Cilfynydd	Anheddiad	ST0892	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074557911
Cross Inn	Cross Inn	Anheddiad	ST0583	Taf Rhondda	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555288
Cwmaman	Cwmaman	Anheddiad	ST0099	Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555662

Cwm-bach	Cwm-bach	Anheddiad	SO0201	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074303263
Cwmdâr	Cwmdâr	Anheddiad	SN9803	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/4000000074565226
Cwm-parc	Cwm-parc	Anheddiad	SS9596	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551303
Cwmpennar	Cwmpennar	Anheddiad	SO0300	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074579995
Y Cymer	Y Cymer	Anheddiad	ST0290	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074558665
Dan Caerlan	Dan Caerlan	Anheddiad	ST0583	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555655
Y Ddraenen Wen	Hawthorn	Anheddiad	ST0988	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559774
Dinas	Dinas	Anheddiad	ST0191	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559047
Edmondstown	Edmondstown	Anheddiad	ST0090	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074303222
Efailisaf	Efailisaf	Anheddiad	ST0884	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555282
Fernhill	Fernhill	Anheddiad	ST0399	Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/50kGazetteer/86383

Y Gadlys	Y Gadlys	Anheddiad	SN9902	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074564918
Glan-bad	Upper Boat	Anheddiad	ST1087	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554927
Glan-llyn	Glan-llyn	Anheddiad	ST1284	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074543297
Glyn-coch	Glyn-coch	Anheddiad	ST0792	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074557910
Glynrhedynog	Ferndale	Anheddiad	SS9996	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551304
Glyn-taf	Glyn-taf	Anheddiad	ST0889	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554928
Graig	Graig	Anheddiad	ST0689	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074556051
Graig-wen	Graig-wen	Anheddiad	ST0690	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074557905
Y Groes-faen	Y Groes-faen	Anheddiad	ST0681	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074560128
Hendreforgan	Hendreforgan	Anheddiad	SS9888	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074549086
Hirwaun	Hirwaun	Anheddiad	SN9605	Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074565229

Llanharan	Llanharan	Anheddiad	ST0083	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551655
Llanhari	Llanhari	Anheddiad	ST0080	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554922
Llanilid	Llanilid	Anheddiad	SS9781	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551653
Llanilltud Faerdref	Llantwit Fardre	Anheddiad	ST0784	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555283
Llantrisant	Llantrisant	Anheddiad	ST0483	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555286
Llanwynno	Llanwynno	Anheddiad	ST0395	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074579962
Llwydcoed	Llwydcoed	Anheddiad	SN9904	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074565227
Llwynypia	Llwynypia	Anheddiad	SS9993	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074550933
Maes-y-coed	Maes-y-coed	Anheddiad	ST0689	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074557533
Meisgyn	Miskin	Anheddiad	ST0498	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555292
Nantgarw	Nantgarw	Anheddiad	ST1285	Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554926

Penderyn	Penderyn	Anheddiad	SN9408	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074565547
Penrhiw-ceibr	Penrhiw-ceibr	Anheddiad	ST0597	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555291
Pen-rhys	Pen-rhys	Anheddiad	ST0095	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554934
Pentre	Pentre	Anheddiad	SS9796	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/4000000074542919
Pen-y-graig	Pen-y-graig	Anheddiad	SS9991	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074549464
Pen-y-groes	Pen-y-groes	Ardal	ST1187	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/50kGazetteer/186775
Penyreglyn	Penyreglyn	Anheddiad	SS9497	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074542595
Pen-y-waun	Pen-y-waun	Anheddiad	SN9704	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074565228
Perthcelyn	Perthcelyn	Anheddiad	ST0597	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/50kGazetteer/187167
Pont-y-clun	Pont-y-clun	Anheddiad	ST0381	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554559
Pont-y-gwaith	Pont-y-gwaith	Anheddiad	ST0094	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554932

Pontypridd	Pontypridd	Anheddiad	ST0789	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074557909
Y Rhigos	Y Rhigos	Anheddiad	SN9205	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074565231
Rhiwsaeson	Rhiwsaeson	Anheddiad	ST0782	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074541536
Rhydfelen	Rhydfelen	Anheddiad	ST0988	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554560
Stanleytown	Stanleytown	Anheddiad	ST0194	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554933
Tonpentre	Tonpentre	Anheddiad	SS9695	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551302
Ton-teg	Ton-teg	Anheddiad	ST0986	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074543356
Tonypandy	Tonypandy	Anheddiad	SS9992	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074550188
Tonyrefail	Tonyrefail	Anheddiad	ST0188	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074549085
Tonysguboriau	Talbot Green	Anheddiad	ST0382	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555287
Trallwng	Trallwng	Anheddiad	ST0790	Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/doc/4000000074556052

Trealaw	Trealaw	Anheddiad	SS9992	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074549465
Trebannog	Trebannog	Anheddiad	ST0190	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074558287
Trecynon	Trecynon	Anheddiad	SN9903	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074564920
Trefforest	Trefforest	Anheddiad	ST0888	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555289
Trehafod	Trehafod	Anheddiad	ST0491	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074558291
Treherbert	Treherbert	Anheddiad	SS9498	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074552034
Trehopcyn	Hopkinstown	Anheddiad	ST0690	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074558285
Treorci	Treorci	Anheddiad	SS9596	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551659
Tresalem	Robertstown	Anheddiad	SO0003	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074578346
Trewiliam	Williamstown	Anheddiad	ST0090	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074558288
Tylorstown	Tylorstown	Anheddiad	ST0095	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555290

Tŷ-nant	Tŷ-nant	Anheddiad	ST0685	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/400000007455284
Tyntetown	Tyntetown	Anheddiad	ST0696	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554562
Tyn-y-bryn	Tyn-y-bryn	Anheddiad	ST0087	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074543009
Tŷ-rhiw	Tŷ-rhiw	Anheddiad	ST1283	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559040
Wattstown	Wattstown	Anheddiad	ST0193	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074554931
Ynys-boeth	Ynys-boeth	Anheddiad	ST0796	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559779
Ynys-hir	Ynys-hir	Anheddiad	ST0292	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074559048
Ynysmaerdy	Ynysmaerdy	Anheddiad	ST0384	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074555656
Ynys-wen	Ynys-wen	Anheddiad	SS9597	Taf Rhondda Cynon	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551660
Ystrad	Ystrad	Anheddiad	SS9895	Taf	http://data.ordnancesurvey.co.uk/id/4000000074551300